

Feedback privind contribuția furnizată de Parlamentul European în cadrul rezoluției sale referitoare la Raportul anual 2016 al BCE

Raportul anual 2016 al BCE a fost prezentat de vicepreședintele BCE la data de 10 aprilie 2017 în cadrul unei sesiuni speciale a Comisiei pentru afaceri economice și monetare a Parlamentului European.¹ La data de 5 februarie 2018, președintele BCE a participat la dezbaterile plenare a Parlamentului privind Raportul anual.² În ziua următoare, Parlamentul reunit în ședință plenară a adoptat rezoluția referitoare la Raportul anual al BCE pentru 2016 (denumită în continuare „rezoluția”).³

Cu ocazia transmiterii Raportului anual 2017 al BCE către Parlamentul European, BCE oferă feedback cu privire la contribuția furnizată de Parlamentul European în cadrul rezoluției sale.⁴ Acest feedback este făcut public în conformitate cu practica adoptată în anul 2016 ca răspuns la o solicitare din partea Parlamentului European.⁵ Aceasta este încă o ilustrare a angajamentului BCE de a-și asuma responsabilitatea, depășind cerințele din Tratat.

1 Politica monetară a BCE

1.1 Eficacitatea măsurilor adoptate de BCE și efectele lor secundare

Rezoluția aduce în discuție, în mai multe locuri, de exemplu la punctele 3, 11, 12, 15, 20, 22, 23 și 25, eficacitatea măsurilor de politică monetară ale BCE, impactul acestora asupra condițiilor de finanțare în zona euro, precum și efectele lor secundare.

¹ A se vedea <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170410.en.html>.

² A se vedea <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180205.en.html>.

³ Textul rezoluției adoptate este disponibil pe website-ul Parlamentului European, la adresa: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0025+0+DOC+XML+V0//RO>.

⁴ Feedbackul nu include aspectele semnalate în rezoluția Parlamentului European referitoare la uniunea bancară. Pentru o dezbateră pe aceste teme, a se vedea Raportul anual al BCE privind activitățile de supraveghere (disponibil la adresa: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/publications/annual-report/html/ssm.ar2017.ro.html>). Feedbackul privind rezoluția referitoare la uniunea bancară va fi disponibil în cursul acestui an.

⁵ A se vedea punctul 23 din Rezoluția Parlamentului European din 25 februarie 2016 referitoare la Raportul anual al Băncii Centrale Europene pentru 2014, disponibilă la adresa: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//RO>.

BCE consideră că măsurile sale de politică monetară au contribuit în mod semnificativ la îmbunătățirea condițiilor financiare pentru companii și gospodăriile populației și la niveluri mai ridicate ale creșterii economice și inflației. Impactul global al tuturor măsurilor de politică monetară adoptate între jumătatea anului 2014 și luna octombrie 2017 asupra creșterii economice și inflației în zona euro este estimat, în ambele cazuri, la circa 1,9 puncte procentuale (valoare cumulată) pentru perioada 2016-2020. Canalele de transmisie a politicii monetare au funcționat bine, asigurând condițiile necesare pentru garantarea revenirii susținute a ratelor inflației către niveluri inferioare, dar apropiate de 2%.

Deși rezoluția face referire la lipsa unei oferte adecvate de credite, dovezile disponibile sugerează că măsurile de politică monetară ale BCE au fost eficace în ceea ce privește relaxarea condițiilor de finanțare în ansamblu și sprijinirea redresării activității de creditare a firmelor și populației. Datele recente sugerează că redresarea graduală a dinamicii împrumuturilor a continuat. Ritmul de creștere a creditelor acordate societăților nefinanciare și populației s-a redresat semnificativ de la mijlocul anului 2014 (cu peste 6 puncte procentuale în cazul creditelor acordate societăților nefinanciare și cu aproximativ 3 puncte procentuale în cazul creditelor acordate populației), reflectând transmisia măsurilor de politică monetară ale BCE. Cererea de împrumuturi din partea firmelor, astfel cum este indicată în sondajul privind creditul bancar în zona euro, a sporit considerabil din 2015 și continuă să sprijine redresarea graduală a dinamicii împrumuturilor.⁶

Cu privire la accentul pus în rezoluție pe îmbunătățirea accesului la credite al întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), ar trebui notat faptul că IMM par să fi beneficiat în mod deosebit de intensificarea transmisiei ratelor dobânzilor reprezentative de la adoptarea pachetului de măsuri de relaxare a creditării în luna iunie 2014. Rezultatele celui mai recent sondaj privind accesul la finanțare al întreprinderilor (*Survey on the access to finance of enterprises – SAFE*) în zona euro (pentru perioada aprilie-septembrie 2017) confirmă ameliorarea în continuare a disponibilității finanțării externe pentru IMM pe seama unei disponibilități sporite a băncilor de a acorda împrumuturi și a perspectivelor economice mai favorabile, inclusiv în țări afectate mai puternic de criză. În pofida diferențelor structurale, ratele dobânzilor active la creditele foarte mici – o aproximare a creditelor acordate IMM – s-au redus cu 199 puncte de bază în perioada cuprinsă între începutul lunii iunie 2014 și sfârșitul lunii ianuarie 2018, comparativ cu scăderea cu 97 puncte de bază înregistrată de creditele mari.

BCE monitorizează efectele secundare ale măsurilor sale neconvenționale de politică monetară, comunicând frecvent cu privire la aceste aspecte și luându-le în considerare la stabilirea politicii monetare, în măsura în care acestea afectează atingerea obiectivului principal al stabilității prețurilor. În ansamblu, efectele secundare par a fi, până în prezent, limitate. De exemplu, nu

⁶ Cu privire la anomaliile monetare percepute, care ar fi vizibile în divergența ritmurilor de creștere a masei monetare în sens larg și în sens restrâns, se poate observa că dinamica M3 a fost robustă de la anunțarea programului de achiziționare de active. După cum s-a subliniat în raport, este corect faptul că dinamica M3 s-a datorat, în principal, evoluției celor mai lichide componente ale sale, pe fondul costului redus de oportunitate aferent deținerii de depozite cu un grad ridicat de lichiditate într-un context caracterizat de rate foarte scăzute ale dobânzilor și de o curbă plată a randamentelor.

sunt evidente fenomene generalizate de supraevaluare a activelor în zona euro. Evoluțiile modeste ale creditelor susțin evaluarea potrivit căreia riscul unui *boom* al creditării, însoțit de o dinamică excesivă a creditelor și de dezechilibre ale prețurilor activelor, este, în prezent, scăzut. În același timp, pe fondul unor evoluții robuste ale creditelor ipotecare noi, dinamica creditelor bancare ar trebui monitorizată cu atenție, îndeosebi în jurisdicțiile în care prețurile locuințelor înregistrează o creștere puternică și estimările în scopuri de evaluare depășesc fundamentele. Alte politici ar trebui aplicate în cazul în care efectele secundare ale politicii monetare ar deveni îngrijorătoare, cu excepția cazului în care aceste efecte ar putea afecta atingerea stabilității prețurilor în zona euro. Astfel, de exemplu, ar trebui implementate măsuri macroprudențiale țintite suplimentare, după cum s-a procedat deja în unele jurisdicții, în situația în care riscurile asociate unor bule ale activelor ar deveni semnificative în anumite sectoare/țări. Ar trebui, de asemenea, notat faptul că, prin sprijinirea redresării economice și a stabilității prețurilor, politica monetară aduce o contribuție importantă la consolidarea rezilienței consumatorilor, firmelor și instituțiilor financiare.

Referitor la preocupările exprimate în rezoluție cu privire la faptul că o curbă plată a randamentelor ar putea afecta stabilitatea și profitabilitatea sistemului bancar, ar trebui menționat că, până în prezent, impactul măsurilor de politică monetară adoptate de BCE pare limitat. În ansamblu, nivelurile mai reduse ale marjelor nete de dobândă, asociate curbei plate a randamentelor și rigidității în sensul scăderii ratelor dobânzilor pasive, sunt contracarate de îmbunătățirea perspectivelor economice, care are un impact pozitiv atât asupra calității creditelor (și, implicit, asupra cheltuielilor cu provizioanele ale băncilor), cât și asupra volumului de împrumuturi. Totodată, deși dificultățile de natură ciclică se reduc treptat, profitabilitatea băncilor rămâne încă relativ modestă. Această evoluție reflectă factori structurali, inclusiv o eficiență scăzută a costurilor, o generare și o diversificare precară a veniturilor și stocuri ridicate de credite neperformante (în unele jurisdicții).

Răspunsul politicii monetare a BCE la criză a evoluat de-a lungul timpului cu scopul de a soluționa problemele cu care se confruntă zona euro; în prezent, acesta este organizat în jurul unui set multidimensional de măsuri convenționale și măsuri neconvenționale complementare. Acestea din urmă includ operațiuni țintite de refinanțare pe termen mai lung (OTRTEL), rate negative ale dobânzilor, un program amplu de achiziționare de active (*asset purchase programme* – APP) și semnale privind ratele dobânzilor și APP. Cadru de politică monetară al BCE se bazează pe un fundament teoretic diversificat. Procesul decizional al BCE este susținut de un set bogat de instrumente analitice, elaborate nu numai în cadrul BCE, ci, adesea, și în strânsă cooperare cu băncile centrale naționale (BCN) în cadrul unei mari varietăți de grupuri de lucru ale Eurosistemului. Aceste instrumente sunt documentate prin diferite canale, de exemplu Buletinul economic, materiale explicative specifice pe website-ul BCE, seriile *Occasional Papers*, *Working Papers* și *Research Briefs*, precum și discursuri susținute de membrii Comitetului executiv. De asemenea, BCE deține un rol activ în discutarea ideilor și a optimizărilor referitoare la cadrele de politică monetară ale băncilor centrale în interiorul comunității băncilor centrale, în strânsă cooperare cu medii academice. Acest lucru este demonstrat de numărul mare de workshopuri și conferințe găzduite de BCE. Privind în perspectivă, BCE va continua să

documenteze evoluția cadrului său teoretic și să o comunice publicului prin intermediul tuturor acestor canale.

1.2 Programul de achiziționare de titluri emise de sectorul corporativ și implementarea politicii monetare

Punctele 28 și 29 din rezoluție abordează în special programul de achiziționare de titluri emise de sectorul corporativ (*corporate sector purchase programme* – CSPP). Alte aspecte legate de implementarea politicii monetare sunt discutate la punctele 5, 6, 38 și 47.

CSPP a contribuit la o creștere a emisiunilor de obligațiuni ale societăților nefinanciare în zona euro, care nu a fost compensată de o reducere a fluxului de împrumuturi bancare acordate sectorului societăților nefinanciare. Această constatare este coroborată de rezultatele sondajului privind creditul bancar, care demonstrează că procentul net al băncilor din zona euro care raportează că finanțarea prin emisiuni de titluri de natura datoriei bazată pe piață a avut, în medie, un impact nefavorabil asupra cererii de credite acordate societăților nefinanciare a fost mai puțin negativ în perioada cuprinsă între trimestrul II 2016 și trimestrul IV 2017 decât în luna martie 2016, când CSPP a fost anunțat. În plus, unele indicii sugerează posibilitatea ca CSPP să fi avantajat în mod indirect societățile nefinanciare cu acces redus sau fără acces pe piețele obligațiunilor: unele companii ale căror obligațiuni sunt eligibile pentru achiziționare de către Eurosistem au renunțat la finanțarea prin împrumuturi bancare, creând astfel capacitate în bilanțurile băncilor pentru a satisface cererea de credite din partea firmelor mai mici. De asemenea, sondajele recente privind accesul la finanțare al întreprinderilor (SAFE) au arătat îmbunătățirea în continuare a accesului IMM la finanțare externă, confirmând tendința observată din 2014, respectiv pe parcursul unei perioade în care au fost introduse mai multe măsuri neconvenționale de politică monetară. Totodată, creșterea constantă a fluxurilor nete de credite foarte mici acordate societăților nefinanciare – o aproximare a creditelor acordate IMM – începând cu anul 2014 confirmă rezultatele SAFE.

Cu privire la punctele formulate în rezoluție, prin care se solicită BCE să asigure o transparență totală în privința mai multor aspecte ale CSPP, BCE publică o multitudine de informații privind CSPP. BCE publică săptămânal date agregate privind deținerile în cadrul CSPP, inclusiv o listă unică a titlurilor de valoare și a BCN care le dețin.⁷ BCE a publicat, de asemenea, în Buletinul economic două casete speciale cu informații suplimentare despre modul în care funcționează CSPP și despre dețineri. Pentru a spori transparența și, implicit, înțelegerea de către public a CSPP, în luna octombrie 2017 BCE a început să publice, cu frecvență semestrială, defalcarea deținerilor în cadrul CSPP în funcție de sectorul economic, rating și țară în raport cu ansamblul obligațiunilor eligibile. În luna noiembrie, BCE a început să publice date istorice privind răscumpărările lunare în cadrul CSPP și răscumpărările

⁷ A se vedea <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

anticipate pentru următoarele douăsprezece luni. Acestea sunt acum actualizate lunar. Toate informațiile relevante referitoare la implementarea CSPP sunt disponibile pe o pagină web specială cu răspunsuri la întrebări frecvente.⁸

Deși BCE se angajează să asigure transparența cu privire la implementarea APP, publicarea deținerilor individuale ar limita eficacitatea programului în ceea ce privește contribuția acestuia la îndeplinirea mandatului BCE de a menține stabilitatea prețurilor. Dezvăluirea unor date bilaterale la nivel de firme ar putea permite participanților pe piață să profite de informații, de exemplu prin anticiparea achizițiilor Eurosistemului și orientarea deliberată a prețurilor pieței într-o direcție care ar submina eficacitatea CSPP și, implicit, a unei părți importante din măsurile neconvenționale de politică monetară decise de Consiliul guvernatorilor. În acest context, chiar și o publicare întârziată a deținerilor în funcție de titlul de valoare ar putea diminua flexibilitatea și, astfel, eficacitatea APP. Consiliul guvernatorilor poate evalua într-o etapă ulterioară dacă sporirea în continuare a transparenței CSPP ar putea fi luată în considerare după încheierea etapei de achiziții nete a APP.

Referitor la preocupările exprimate în rezoluție cu privire la nivelurile de active netranzaționabile și de titluri garantate cu active utilizate drept garanții, Eurosistemul a acceptat întotdeauna o mare varietate de garanții pentru operațiunile sale de creditare în vederea asigurării implementării eficiente și eficiente a politicii monetare. Un set amplu de garanții eligibile contribuie la asigurarea implementării armonioase și eficiente a politicii monetare. Eurosistemul a introdus un set detaliat de cerințe referitoare la eligibilitatea și utilizarea activelor drept garanții, precum și un set detaliat de măsuri de control al riscurilor aplicate garanțiilor. Aceste cerințe și măsuri sunt puse la dispoziția publicului, BCE publicând zilnic lista activelor tranzaționabile care sunt eligibile drept garanții. Aceasta favorizează claritatea și asigurarea unui tratament egal. Pentru a contracara riscurile (de credit, de piață și de lichiditate) inerente fiecărui tip de activ, cerințele și măsurile de control al riscurilor ale Eurosistemului includ standarde minime de calitate a creditului și marje de ajustare a valorii (*haircuts*) aplicate progresiv, care țin cont de riscurile asociate diferitelor active în funcție de tip (categoria de marjă de ajustare a valorii), scadență reziduală și calitatea creditului. În această privință, utilizarea sporită a anumitor categorii de active nu reprezintă, în sine, un motiv de preocupare pentru Eurosistem. Cadrele de evaluare și de control al riscurilor sunt, de asemenea, publicate pe website-ul BCE.⁹

Cu privire la preocupările referitoare la TARGET2 reiterate în rezoluție, analizele BCE arată că variațiile soldurilor TARGET reflectă, în mare parte, fluxurile de lichiditate generate în contextul APP și nu reprezintă un simptom al unor noi tensiuni pe piețele financiare. După cum s-a explicat în numeroase

⁸ A se vedea <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implementation/omt/html/cspp-qa.en.html>.

⁹ Orientarea BCE/2014/60 privind punerea în aplicare a cadrului de politică monetară din Eurosistem și Orientarea BCE/2015/35 privind marjele de ajustare a valorii aplicate pentru punerea în aplicare a cadrului politicii monetare a Eurosistemului. De asemenea, cadrele de control al riscurilor și de evaluare a garanțiilor ale Eurosistemului sunt descrise în publicația BCE din 2015 „The financial risk management of the Eurosystem’s monetary policy operations”.

rânduri la Parlamentul European¹⁰ și în diverse publicații ale BCE¹¹, decontarea acestor operațiuni generează plăți transfrontaliere și variații ale soldurilor TARGET, o reechilibrare ulterioară a portofoliilor putând afecta în continuare aceste solduri.

Ar trebui reamintit că furnizarea de asistență de urgență privind lichiditatea (emergency liquidity assistance – ELA) este, în prezent, o atribuție națională îndeplinită de BCN. Acordul privind furnizarea de asistență de urgență privind lichiditatea din data de 17 mai 2017 oferă Consiliului guvernatorilor informațiile de care are nevoie pentru a-și îndeplini cu competență misiunile prevăzute la articolul 14.4 din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (denumit în continuare „Statutul SEBC”), respectiv pentru a evalua dacă furnizarea de asistență de urgență privind lichiditatea interferează cu obiectivele și misiunile SEBC. Asistența de urgență privind lichiditatea este, în prezent, furnizată de o BCN sau, posibil, de mai multe BCN care acționează în comun în cazul grupurilor bancare transfrontaliere. Cu privire la solicitarea formulată în rezoluție de a clarifica în continuare furnizarea de asistență de urgență privind lichiditatea, ar trebui menționat faptul că termenul „instituții financiare”, care este utilizat în acordul privind ELA, vizează să acopere o mare varietate de beneficiari potențiali ai furnizării de asistență de urgență privind lichiditatea. Acesta nu corespunde definiției instituțiilor financiare de la articolul 4 alineatul (26) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 (Regulamentul privind cerințele de capital). Termenul ia în considerare faptul că ELA reprezintă un instrument care servește și scopurilor stabilității financiare, putând astfel depăși ansamblul instituțiilor de credit înființate în jurisdicții din zona euro.

2 Uniunea bancară și alte aspecte legate de arhitectura financiară europeană

Deși scopul principal al rezoluției nu a fost acela de a lua în discuție chestiuni legate de atribuțiile de supraveghere ale BCE, punctele 4, 23, 26, 27, 31, 32, 33 și 39 vizează mai multe aspecte ale uniunii bancare și ale uniunii piețelor de capital.

BCE sprijină toate eforturile depuse în vederea finalizării uniunii bancare și, implicit, a consolidării rezilienței sectorului financiar al zonei euro. Sănătatea sectorului bancar european s-a ameliorat în ultimii ani, datorită reglementării și supravegherii prudentiale consolidate și, mai presus de toate, instituirii uniunii bancare. În pofida unor plăți de dividende specifice, băncile din zona euro și-au majorat ratele fondurilor proprii de nivel 1 de la 11,6% la 13,6% în perioada cuprinsă

¹⁰ A se vedea, printre altele, observațiile prezentate cu ocazia audierii periodice în fața Comisiei pentru afaceri economice și monetare a Parlamentului European la data de 20 noiembrie 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp171120_1.en.html).

¹¹ A se vedea casetele din Buletinul economic intitulate „The ECB’s asset purchase programme and TARGET balances: monetary policy implementation and beyond” (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ebbox201703_01.en.pdf) și „TARGET balances and the asset purchase programme” (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf), precum și lucrarea din seria *Occasional Papers* intitulată „The Eurosystem’s asset purchase programme and TARGET balances” (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op196.en.pdf>).

între trimestrul IV 2014 și trimestrul IV 2016¹². Totuși, arhitectura uniunii bancare nu a fost încă finalizată. Condițiile economice favorabile din prezent ar trebui utilizate pentru a finaliza acest demers, asigurând astfel o uniune bancară pregătită pentru cele mai severe crize. BCE consideră binevenit faptul că în rezoluție se recunoaște relevanța sistemului european de asigurare a depozitelor (*European deposit insurance scheme* – EDIS), care reprezintă cel de-al treilea pilon al uniunii bancare și un element esențial de susținere a rezilienței Uniunii Economice și Monetare. BCE consideră că uniunea bancară ar trebui să avanseze cât de curând posibil către un sistem european de asigurare a depozitelor pe deplin mutualizat. Riscurile au fost reduse în mod semnificativ, ceea ce a facilitat negocierile referitoare la trecerea la prima etapă a EDIS și a deschis calea către un acord privind varianta finală a acestui sistem. Aceasta nu elimină necesitatea adoptării în continuare a unor măsuri calitative de reducere a riscurilor în tranziția către un sistem european de asigurare a depozitelor complet.

După cum a subliniat președinta Consiliului de supraveghere al BCE în cursul audierilor publice pe această temă, scopul proiectului de anexă la Liniile directoare ale BCE privind creditele neperformante, adresate băncilor, a fost întotdeauna acela de a clarifica așteptările în materie de supraveghere ca punct de pornire pentru un dialog în materie de supraveghere specific fiecărei instituții în contextul Procesului de supraveghere și evaluare (PSE). Nu s-a intenționat niciodată să se recurgă la automatisme în ceea ce privește aplicarea măsurilor. Anexa a fost revizuită cu atenție pe baza observațiilor primite pe parcursul consultării publice. De asemenea, preocupările de natură juridică exprimate de deputații în Parlamentul European au fost luate pe deplin în considerare. Versiunea finală a anexei a fost publicată la data de 15 martie.¹³

În ceea ce privește testările la stres, rezoluția solicită o acoperire largă, pertinentă metodologică și robustețe, aceste caracteristici fiind în concordanță cu poziția BCE. Trebuie subliniată, de asemenea, valoarea analizelor țintite, care vizează riscuri specifice, în completarea testărilor la stres cuprinzătoare și pe scară largă efectuate în scopul supravegherii, într-un mod care este flexibil și eficient atât pentru autoritățile de supraveghere, cât și pentru bănci. Exemple de activități recente derulate de BCE împreună cu alte autorități europene și naționale în domeniul metodologiilor de testare la stres constau în adaptarea metodologiei pentru testarea la stres la nivelul UE din 2018 pentru a lua în considerare noul cadru contabil IFRS 9 și cerințele consolidate privind modelarea pentru veniturile care nu provin din dobânzi. Aceste adaptări ale metodologiilor de testare la stres, destinate a reflecta evoluțiile de pe piață și în materie de reglementare, sunt esențiale pentru a asigura că testările la stres rămân instrumente de supraveghere eficiente. Trebuie notat faptul că BCE a efectuat, de asemenea, o testare la stres dedicată riscului de rată a dobânzii asociat portofoliului bancar în 2017.

¹² Pe baza unui eșantion de 103 instituții semnificative care au raportat active ponderate în funcție de risc (în COREP) și active totale (în FINREP) în toate perioadele de timp cuprinse între trimestrul IV 2014 și trimestrul II 2017.

¹³ https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssm.npl_addendum_201803.en.pdf.

BCE este de acord cu solicitarea inclusă în rezoluție privind finalizarea la timp și integrală și implementarea uniunii piețelor de capital. După cum s-a explicat în contribuția BCE la consultarea Comisiei Europene referitoare la evaluarea la jumătatea perioadei, efectuată în 2017, privind uniunea piețelor de capital¹⁴, BCE a susținut cu tărie încă de la început proiectul uniunii piețelor de capital. În această privință, sunt necesare măsuri suplimentare în domeniul precum armonizarea cadrelor de insolvență, impozitarea și dreptul societăților comerciale în vederea eliminării barierelor transfrontaliere din calea integrării financiare. Procedurile de recuperare a datoriilor ar trebui să devină mai rapide și mai puțin costisitoare. În plus, măsurile axate pe îmbunătățirea accesului la finanțarea bazată pe piață trebuie completate cu alte măsuri de politică destinate firmelor care depind de finanțare din partea băncilor. Uniunea piețelor de capital va necesita un nivel semnificativ de ambiție, inclusiv din partea statelor membre, care trebuie să fie pregătite pentru eliminarea barierelor legislative și a altor obstacole din calea fluxurilor transfrontaliere de capital. Toate părțile interesate ar trebui, astfel, să își intensifice eforturile în direcția realizării uniunii piețelor de capital.

În ceea ce privește consecințele retragerii Regatului Unit din UE, deși nu este parte la negocieri, BCE urmărește cu atenție toate evoluțiile relevante, în special în măsura în care acestea ar putea avea un impact asupra transmisiei politicii monetare, stabilității financiare, supravegherii bancare sau funcționării fără sincopă a sistemelor de plăți. BCE se așteaptă ca băncile să se pregătească pentru toate situațiile neprevăzute posibile, inclusiv pentru un scenariu în care nu se ajunge la un acord, ceea ce ar conduce la un Brexit „dur”, fără o perioadă de tranziție. BCE a comunicat băncilor care urmează să își transfere activitățile intervalul necesar pentru ca autoritățile de supraveghere să proceseze cererile pe care le primesc. În cazul băncilor care doresc să se mute (sau să își extindă activitățile) în zona euro și care au nevoie de o autorizație pentru activitatea (extinsă) desfășurată după Brexit, BCE și autoritățile naționale de supraveghere se așteaptă să primească cererile de autorizare cât de curând posibil, dar cel târziu până la sfârșitul trimestrului II 2018. Dacă sunt transmise după acest termen, procesarea autorizațiilor înainte de luna aprilie 2019 nu poate fi garantată. În această privință, băncile trebuie să se asigure ele însele că obțin în timp util toate autorizațiile necesare pentru desfășurarea activităților preconizate. După cum s-a comunicat în răspunsurile la întrebările frecvente publicate pe website-ul BCE privind supravegherea bancară, BCE și autoritățile naționale competente pot acorda o perioadă pregătitoare mai îndelungată pentru a permite băncilor să îndeplinească anumite așteptări în materie de supraveghere. Totuși, în cazul în care se convine cu privire la o perioadă de tranziție în cadrul Acordului de retragere semnat cu Regatul Unit, se așteaptă ca băncile să utilizeze această perioadă pentru a implementa planurile pe care le au în legătură cu Brexit și a se conforma așteptărilor în materie de supraveghere legate de Brexit ale Mecanismului unic de supraveghere.

¹⁴ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ECB_contribution_to_EC_consultation_on_CMU_mid-term_review_201705.en.pdf.

Aspecte legate de infrastructurile de piață și sistemele de plăți

Punctul 34 abordează recomandarea BCE de a modifica articolul 22 din Statutul SEBC, iar punctul 39 vizează propunerea Comisiei de modificare a Regulamentului privind infrastructura pieței europene (*European Market Infrastructure Regulation – EMIR*). Punctele 35-37 din rezoluție se referă la mai multe aspecte ale plăților.

BCE consideră binevenite discuțiile din Parlamentul European cu privire la recomandarea sa de modificare a articolului 22 din Statutul SEBC. După cum a declarat președintele Draghi în observațiile sale adresate Comisiei pentru afaceri economice și monetare la data de 26 februarie 2018,¹⁵ BCE are nevoie de instrumentele necesare pentru contracararea riscurilor dintr-un număr limitat de domenii care sunt esențiale pentru implementarea politicii monetare unice și buna funcționare a sistemelor de plăți. BCE este pregătită să colaboreze, dacă este cazul, în vederea furnizării de informații suplimentare pe parcursul discuțiilor parlamentare.

BCE este într-un acord cu Parlamentul European în ceea ce privește nevoia de consolidare a procesului de recunoaștere a contrapartidelor centrale din țări terțe, în special în legătură cu activitățile de compensare a operațiunilor exprimate în euro. Băncile centrale care emit monede în UE, inclusiv cele din Eurosistem, ar trebui să fie pe deplin implicate în acest proces pentru a monitoriza și a controla riscurile pe care contrapartidele centrale le pot crea în ceea ce privește transmisia politicii monetare și buna funcționare a sistemelor de plăți. BCE subliniază importanța finalizării adoptării actelor legislative esențiale ale UE – precum Regulamentul EMIR II – cu mult înaintea Brexit, astfel încât să fie pregătită pentru toate situațiile neprevăzute posibile, inclusiv pentru un scenariu în care nu se ajunge la un acord.

BCE este de acord cu importanța studierii relevanței și implicațiilor unei monede digitale emise de banca centrală, denumită și „monedă de bază digitală” (*digital base money – DBM*). De fapt, într-o lume cu piețe financiare strâns interconectate, decizia unei bănci centrale de a emite DBM pentru publicul larg ar putea avea implicații și dincolo de jurisdicția acesteia. Indiferent de orientarea adoptată în cele din urmă de BCE cu privire la DBM, este, prin urmare, important să se studieze natura DBM, motivele potențiale pentru care băncile centrale ar emite DBM, precum și posibilele consecințe pentru contextul plăților în euro, sectorul bancar și, în cele din urmă, pentru stabilitatea financiară și conduita fără sincope a politicii monetare.

BCE a fost consultată în repetate rânduri de către statele membre cu privire la introducerea sau diminuarea limitelor plăților în numerar, aceste consultări depășind, de asemenea, tranzacțiile de mică valoare pentru a include restricții privind operațiunile între persoane fizice. Euro reprezintă singura monedă fizică pentru cetățenii zonei euro care permite decontarea instant și este garantată de băncile centrale (în calitate de emitenți legali). Având în vedere acest lucru și cota

¹⁵ A se vedea https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2018/html/ecb.sp180226_1.en.html.

foarte ridicată de plăți în numerar, țările din zona euro care prevăd noi restricții pentru plățile în numerar ar trebui să evalueze cu atenție impactul acestor măsuri, precum și caracterul adecvat și eficace al acestora pentru atingerea obiectivelor vizate. În ceea ce privește emiterea unei bancnote euro cu statut de mijloc de plată legal care să îl comemoreze pe Charlemagne, după cum s-a sugerat în rezoluție, BCE consideră că este adecvat să invite Comisia Europeană, dat fiind rolul acesteia de coordonare a aspectelor legate de monedele euro, să analizeze emiterea în comun, de către toate cele 19 țări din zona euro, a unei monede comemorative cu efigia lui Charlemagne. Pe lângă cele care pot fi emise de fiecare țară, aceste monede au fost utilizate pentru comemorarea și celebrarea unei serii de aniversări importante, cu semnificație istorică europeană.¹⁶

4 Aspecte instituționale ale BCE

Punctele 1, 2, 41-46 și 48 din rezoluție analizează mai multe aspecte ale organizării și funcționării instituționale a BCE.

BCE este de acord cu rezoluția în ceea ce privește nevoia menținerii independenței BCE, asigurând totodată o asumare adecvată a responsabilității pentru activitățile sale. Independența și asumarea responsabilității reprezintă fețele aceleiași monede.¹⁷ Rezoluția conține o evaluare pozitivă a mecanismelor actuale de asumare a responsabilității existente între Parlamentul European și BCE. Rezoluția solicită ameliorarea în continuare a schimburilor de opinii cu BCE prin consolidarea aspectelor de interes, a caracterului interactiv și a relevanței acestora și consideră binevenite practicile actuale, mai exact audierile trimestriale cu președintele, precum și reuniunile suplimentare cu membrii Comitetului executiv și răspunsurile furnizate în scris de BCE. În plus, solicitarea generală adresată BCE de a-și spori eforturile de asigurare a transparenței pare să fi fost îndeplinită, dat fiind faptul că inițiativele recente întreprinse de BCE în vederea atingerii acestui obiectiv au fost recunoscute în rezoluție.

Solicitarea formulată în rezoluție la adresa BCE cu privire la asigurarea independenței membrilor Comitetului său intern de audit trebuie analizată în coroborare cu decizia recentă a BCE privind această chestiune. La data de 2 noiembrie 2017, Consiliul guvernatorilor BCE a aprobat un mandat revizuit al Comitetului său de audit, introducând o ajustare a criteriilor de selecție a membrilor, pentru a reflecta extinderea sferei responsabilităților BCE și a permite o reprezentare a membrilor externi mai puțin axată pe activitățile de bancă centrală. La fel ca versiunea anterioară, mandatul revizuit include o dispoziție explicită privind independența membrilor săi. Acestea fiind spuse, în ansamblu, avantajele unei

¹⁶ În anul 2007, pentru a comemora cea de-a 50-a aniversare a Tratatului de la Roma; în anul 2009, pentru a sărbători cea de-a 10-a aniversare a Uniunii Economice și Monetare; în anul 2012, pentru a comemora un deceniu de la introducerea monedelor și a bancnotelor euro; și în anul 2015, pentru a celebra cea de-a 30-a aniversare a drapelului UE.

¹⁷ A se vedea, de asemenea, discursul susținut de Benoît Cœuré în luna martie 2017 (https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170328_1.en.html) și discursul susținut de Yves Mersch în luna septembrie 2017 (<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/ecb.sp170904.en.html>).

cunoașteri aprofundate a responsabilităților, proceselor și procedurilor operaționale ale BCE depășesc cu mult preocupările potențiale privind independența, din perspectiva evaluării caracterului adecvat al cadrelor de politică și de activitate și a analizării riscurilor conexe. De fapt, grație experienței bogate a membrilor săi, autorității acestora și relației de încredere cu Consiliul guvernatorilor, Comitetul de audit a reprezentat o forță motrice aflată la baza mai multor optimizări ale cadrului de guvernare corporativă al BCE.

În ceea ce privește solicitarea formulată în rezoluție de a asigura că președinția Comitetului de etică al BCE nu revine unui fost președinte al BCE sau unui alt fost membru al Consiliului guvernatorilor, BCE menționează că nu are nicio rezervă privind caracterul adecvat al președintelui actual al comitetului. Cu greu s-ar putea afirma că statutul anterior de membru al Consiliului guvernatorilor poate aduce atingere obiectivului și îndeplinirii cu imparțialitate a atribuțiilor membrilor Comitetului de etică. De fapt, prestigiul și impactul pe care îl are asigurarea președinției Comitetului de etică de către un fost președinte al BCE s-au dovedit deosebit de utile în cazurile care au necesitat interacțiunea Comitetului de etică cu autoritățile naționale. În cele din urmă, faptul că fostul președinte al BCE este pregătit să își asume rolul de președinte al unui astfel de comitet transmite, de asemenea, un semnal puternic în interiorul BCE, potrivit căruia conduita etică este luată în serios la cel mai înalt nivel de conducere.

Deși susține că membrii Comitetului executiv ar trebui, în principiu, să se abțină de la a îndeplini simultan funcții de membri ai unor foruri care includ membri ai organelor de conducere ale băncilor supravegheate de BCE, rezoluția recunoaște faptul că apartenența la acestea este posibilă în cazul în care este în concordanță cu practica stabilită la nivel global și BCE participă alături de alte bănci centrale. Este important să se țină seama de faptul că, pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a mandatului BCE, factorii de decizie ai BCE trebuie să urmărească cu atenție evoluțiile pe plan economic și financiar mondial. În acest scop, membrii BCE și ai Comitetului său executiv mențin dialoguri periodice cu o gamă largă de părți interesate și cu numeroase foruri, care includ, în mod firesc, printre membrii lor băncile supravegheate. Aceste reuniuni au loc, desigur, în afara contextului supravegheerii, iar membrii Comitetului executiv respectă pe deplin măsurile de protecție robuste prevăzute în cadrul de guvernare al BCE, inclusiv Codurile de conduită pentru membrii Consiliului guvernatorilor și ai Comitetului executiv, Principiile directe privind comunicarea externă a membrilor Comitetului executiv și ai Băncii Centrale Europene, precum și obligațiile privind secretul profesional și independența.

În ceea ce privește solicitarea formulată în rezoluție potrivit căreia BCE ar trebui să adopte o politică clară și publică privind avertizarea de integritate, aceasta este în concordanță cu activitatea în derulare în cadrul BCE.

Consolidarea cadrului BCE privind avertizarea de integritate se numără printre prioritățile strategice și obiectivele activității BCE pentru perioada 2018-2020. De fapt, activitatea cu privire la acest proiect a demarat deja.

În ceea ce privește observația inclusă în rezoluție cu privire la politica actuală a BCE de ocupare a forței de muncă, BCE ar dori să sublinieze faptul că s-a

angajat într-un dialog cu reprezentanții personalului său în vederea revizuirii și soluționării posibilelor deficiențe. În colaborare cu reprezentanții personalului, BCE a redus în mod semnificativ dependența de agenți temporari, mai ales în ultimii ani. Măsurile au inclus crearea unui număr de aproximativ 170 de posturi echivalente celor cu normă întreagă, care au înlocuit contractele cu personal din agenții din diverse compartimente ale BCE. În plus, solicitarea formulată în rezoluție, potrivit căreia BCE ar trebui să asigure un tratament egal și egalitate de șanse pentru toți membrii personalului său, precum și să garanteze condiții de lucru decente în cadrul instituției, este, de asemenea, în concordanță cu obiectivele și activitățile în curs ale BCE.

Inițiativele BCE de a soluționa, tot printr-un dialog consolidat cu reprezentanții personalului, preocupările angajaților cu privire la o serie de aspecte sunt recunoscute în rezoluție. Ar trebui reamintit faptul că sondajul în rândul membrilor personalului derulat în anul 2015 a indicat un grad ridicat de implicare a personalului în cadrul BCE, arătând că acesta se simte mândru să lucreze pentru instituție și este inspirat să depună toate eforturile necesare. Cu toate acestea, sondajul a identificat, de asemenea, mai multe domenii în care pot fi aduse îmbunătățiri – dezvoltarea carierei și managementul performanței, gradul de încărcare, presiunea și stresul muncii, gradul de deschidere și corectitudine – și în care au fost luate mai multe măsuri, în principal în strânsă cooperare cu reprezentanții personalului. BCE subliniază în continuare faptul că, în anul 2018, a efectuat un al doilea sondaj în rândul membrilor personalului pentru a evalua dacă aceste inițiative se îndreaptă în direcția corectă. Sondajul este acum încheiat; rezultatele vor fi analizate în curând și vor fi elaborate planuri de acțiune pentru soluționarea aspectelor identificate. În cele din urmă, BCE remarcă faptul că a colaborat îndeaproape și în mod constructiv cu Comitetul pentru personal cu privire la un program de lucru comun axat pe mai multe domenii prioritare.